

JAN HENDRIK VOORTMAN 104 JAAR

Den 23 April des jaars achttienhonderd vier en tachtig des morgens ten acht ure is geboren Jan Hendrik Voortman zoon van Albertus Hermannus Voortman en Janna Roolvink, wonende in de Wiekershook. Bets Hennik (dus zoon van Albertus) werd die zelfde dag al "in n pak doan" en werd gedoopt in het R.K. Kerkje op 'n bölt. Peter en Meter waren Gerardus Roolvink en Gertruida Röcker. In een boerderijtje aan de Oude Deventerweg, dat in de laatste wereldoorlog wegens uitbreiding van het vliegveld werd afgebroken, groeide hij op. Hij kan uit zijn kinderjaren nog heel veel vertellen.

Schadden

Het was de tijd van voor de kunstmest (Giani- en Chilisalpete). Als kind heeft hij geholpen met schadden steken en halen, wat toen nog voor bemesting van het land diende, en moest hij helpen bij het "beest heun" (koeien hoeden). Hij weet zich heel goed nog te herinneren dat een groot deel van de Lonnekerberg een heidevlakte was en dat de dikke kei, die nu ligt bij het graf van A. Blijdenstein in de Lonnekerberg, is vervoerd van het Sidebroek over de Oldenzaalscheweg (nu Oldenzaalsestraat) via en door het dorp Lonneker, over de Bergweg weer naar boven naar de Lonnekerberg, omdat het stuk weg tussen Oldenzaalsestraat en Bergweg het gedeelte van de Oude Deventerweg een grote modderpoel was. Daar liep ook nog een veldbeek door, vandaar dat men deze lange route moest maken. Dit geschiedde met paarden en ossen voor de wagen, wij schrijven het jaar 1896. Hij weet nog te vertellen over het huiskarnen en dat er nog enkele boeren waren die een karnhond hadden die het karnrad buiten het huis in beweging moesten brengen. De boeren kregen in zijn jeugd 3 cent voor een liter melk. Enkelen ventten de melk zelf uit. Hij weet ook dat er veel Lonneker boeren hun melk brachten naar het kleine boterfabriekje van Strooink, dat stond waar nu de bloemist Engbers woont, en wie daar werkten.

Hij weet nog dat zijn vader vroeger in huis weefde en de 'boom' "op de kruiwagen naar de stad bracht, 't umbrengn" en dan een nieuwe ketting weer mee naar huis terug nam. Hij vertelt dat toen nog wel een enkele keer door de dokters *in de boernkökn wörn*

oppereerd bij noodgevallen. Dan werd er een wit laken onder de zolder gespannen, zodat er geen rommel door de zolder naar beneden viel tijdens de behandeling op de "kökntoafel". Hij heeft het over veldgronden: waar nu in geen velden of wegen veld te zien is *greuin bie de boern t heed en de posselbusken nog um t hoes hen*.

Acht pastoors

Jan Hendrik Voortman weet hoe het oude kerkje van Lonneker er van binnen en buiten uitzag. Hij heeft 8 pastoors gekend: Thelink-Isfordink-Groothuis-Kleinsmit-Smit-Balk-Wilmink en zeker onze tegenwoordige pastoor Pas, die hem geregeld komt bezoeken. Nee, niet op ziekenbezoek, want hij is naar zijn ouderdom nog goed gezond en ook nog redelijk ter been. Hij wandelt bij goed weer nog een straatje om en maakt zo hier en daar nog een praatje.

Hij kreeg vroeger onderwijs op de R.K. lagere school (nu dorps huis) van meester Roethof en meester Boers. Hij ging op 14 jarige leeftijd (eigenlijk nog als kind) al in de fabriek. Hij werkte bij Simon Menko aan de Kottendijk, waar hij 25 cent per week verdiende. Na een tijdje als hulp, kwam hij achter het weefgetouw en steeg al gauw van f2,50 naar f7,- per week. Er werd in die tijd gewerkt van 7 uur 's morgens tot 7 uur 's avonds, met in de middag een uur pauze, dus 11 uur per dag! Zaterdag werd er een uur korter gewerkt, dus tot 6 uur, maar het was nog wel een 65 urige werkweek. Hierdoor zag men vroeger in de winter alleen op zondag daglicht, want bij vertrek en thuiskomst van het werk was alles nogal donker. Vroeger liepen de mensen

De 104-jarige weet zich uit zijn kinderjaren nog veel te herinneren

naar het werk, ook hij, fietsen kwamen veel later, maar dan nam men hem nog niet zo vaak mee naar het werk (*de heern zagn ok lever dat ze op de kloomp kwamn*).

Na zijn huwelijk kwam hij te wonen in de achterhoek of 't Assinksklooster, aan de Assinksweg 35. Hij woont nu al ruim 20 jaar aan de Bergweg, bij zijn zoon Gerrit en schoondochter Mien. Hij geniet al jaren in goede gezondheid van zijn A.O.W.; heeft daar nooit een cent voor betaald, maar het toch echt wel verdiend met zijn vele en zware arbeid. Hij heeft nog wel betaald voor het ziekenfonds, dat was in het begin 12 cent per week, maar daar heeft hij niet veel van getrokken, want hij was bijna nooit ziek. Alleen voor enkele jaren was hij behoorlijk ziek, *ik har dach, no doot ze mie de laamp oet, mer ze hebt de vlam der in hoaln doar op t zeeknhoes*. Laten wij hopen dat hij "t lech" er nog enkele jaren in goede gezondheid "in mag hoaldn". Jan Hendrik Voortman heeft met zijn 104 jaar het record voor Lonneker, dat op naam stond van Jans Beverborg (de oude Beuker) met 103, gebroken!

Herman Engbers

***Wees voor Uw familie
en vrienden attent:
geef hun een Sliep-
steenabonnement!***